

Prædiken til 13.s.e.trinitatis 2017.

Tekst: Luk. 10,23-37.

At leve i barmhjertighed.

Det er en dansk værdi, som vi har fået fra lignelsen om den barmhjertige samaritaner. Vi har en forkærlighed for de små og svage.

Denne lignelse kan vi alle udenad.

Lignelsen om den barmhjertige samaritaner danner grundlag for vores tænkning og holdninger om forholdet til andre mennesker. Den ligger som et grundlag for kristen etik og som grundlag for vort samfunds sociallovgivning.

Det er ligefrem lovfæstet efter dansk lov at man skal hjælpe en nødstedt. Hvis man går forbi en nødstedt, eller kører som flugtbilist fra en ulykke, bliver man straffet. Dansk lov dømmer og straffer os, hvis vi undlader at hjælpe en som er kommet til skade.

Vi skal hjælpe den som er kommet til skade, uanset hvem det er, og hvorfor det er sket. Røvere overfaldt manden og trak tøjet af ham, han lå tilbage halvdød og nøgen. Man kunne ikke se om han var landsmand, eller fremmed. Et menneske. En hvem som helst. Ud af det blå var der pludseligt et menneske som havde behov for hjælp.

Sådan formede Jesus sin lignelse.

Kigger man meget nøje på hvordan ordene er sagt, opdager man at ordene er drejet på en måde, som både gør dem vanskelige og som afslører at der skal tænkes meget for at få fat i deres mening.

Læst ligeud synes lignelsen enkel og ligetil, men ved nærmere eftersyn opdager vi at ordene er drejet på en måde som rummer en ny betydning.

Hvem er en næste?

Min næste, er det ord vi bruger for at tale om en anden end os selv. En anden end mig, min næste, den næste i rækken, mit medmenneske, som jeg skal elske så jeg hjælper ham eller hende.

Jesus drejer spørgsmålet, så min næste ikke er den nødstedte, men er den som hjælper den nødstedte.

Min næste er ikke ham eller hende som jeg hjælper, men min næste er den som hjælper mig. Sådan vender Jesus tanken om, så min næste får en anden betydning.

Der var en lovkyndig mand, som spurgte Jesus om hvad han skulle gøre for at arve Guds Rige.

Han tog sit liv, og sit ansvar alvorligt. Han vil ikke leve uden at spørge om hvad der er ret og rigtigt.

Han er lovkyndig, det betyder han var et menneske som studere love og regler, for at leve ret og gøre det rigtige. Både overfor Gud og mennesker.

Han kunne og ville tage ansvar for sit liv. Ville gøre det rette. Man spørg ikke hvad samfundet vil gøre, eller hvilke rettigheder har jeg, men hvad skal jeg selv gøre for at leve og handle ret.

Denne mand stillede også spørgsmålet for sit forhold til Gud. Ikke kun for at have det godt med Skattevæsenet, eller politiet, eller samfundet, men for også at leve og have det godt med Gud. Gud den usynlige dommer, som ser alt og dømmer retfærdigt, og har min evige skæbne i sin hånd. Ham man ikke kan snyde, eller lyve sig frem hos. Manden vil sikre sig sit evige liv. Det er hans spørgsmål.

”Hvem er min næste?” Det var hans spørgsmål, og det spørgsmål var måske ærligt, eller var det for at kunne dække sig ind. Afslører det også hans begrænsede indstilling

Hvis jeg skal elske min næste som mig selv, og min næste er alle og enhver, så kommer jeg på arbejde. Der må da være en eller anden grænse for hvor mange jeg skal elske?

Vi kan jo heller ikke hjælpe alle, og så hjælper man ikke nogen.

Vi har jo alle vore kultur og socialt bestemte grænser for hvem vi føler ansvar for. Familien hører med til ansvaret, og kolleger i en hvis grad, og naboer, og dem vi kender. Gennem opdragelse og per uskrevne regler har vi en fornemmelse for hvor langt vort ansvar strækker sig. Og vi har vore egne begrænsninger. Vi kan ikke magte at hjælpe alle, vore penge er begrænsede, vores tid, vore kræfter. Hvem er min næste? er det spørgsmål alle stiller.

I Guds bud, om at elske Gud og min næste, er der ikke angivet nogen begrænsning. Men det må Jesus kunne svare på, tænkte manden, for han vil gerne leve godt med Gud og mennesker og med en god samvittighed, og sikre sig det evige liv.

For os er spørgsmålet jo ikke mindre aktuelt, med en globaliseret verden, med flygtninge og arbejdssøgende som bevæger sig over alle landegrænser, og med medierne som viser os mennesker, hvis levevilkår stiller vor rigdom i relief.

Hvem er så min næste?

Jesu svar er lignelsen om den barmhjertige samaritaner. Men vi skal huske at svaret er givet som svar på to spørgsmål. Jesus giver i lignelsen ét svar på to spørgsmål.

Den ene spørgsmål er: Hvordan arver jeg evigt liv.

Det andet spørgsmål er: Hvem er min næste?

Begge spørgsmål får svar i lignelsen om den barmhjertige samaritaner, hvor ”næste” begrebet fordobles.

At det er sådan fremgår af Jesu spørgsmål til den lovkyndige Efter lignelsen. ”Hvem af de tre i lignelsen var en næste for ham, der faldt i røvernes hænder? ”

Der er to hovedpersoner i lignelsen.

Samaritaneren og manden som faldt i røvernes hænder. Dertil er der de to, som gik forbi, præsten og levitten. Præsten og

Levitten flygtede fra næste begrebet. De ville hverken give eller modtage hjælp, kun hjælpe sig selv.

De gik videre uden at forholde sig til andre end dem selv. Man må passe på sig selv så længe man kan, for der er ingen hjælp at forvente fra nogen. Sådan så deres verden ud.

Samaritaneren handlede og hjalp sin næste.

Manden som faldt blandt røvere blev hjulpet af sin næste. Jesus gør det at være menneske til et dobbelt forhold. Det at være næste, er at give hjælp, men at være næste er også at tage imod hjælp. Min næste er både ham, jeg kan hjælpe, som den der hjælper mig.

Den lovkyndige som havde stillet spørgsmålet: Hvem er min næste? svarede at samaritaneren, som hjalp sin næste, var en næste for ham der faldt mellem røvere.

Min næste, siger Jesus med denne lignelse, er to.

Både den jeg kan hjælpe, som den der hjælper mig.

Jeg er den som kan og skal hjælpe andre, hjælpe **min** næste.

Men jeg er også den som har brug for hjælp fra **min** næste.

At leve i barmhjertigheden er dobbelt.

Det er at leve af Guds barmhjertighed, og det er at vise barmhjertighed mod andre.

Evangeliet i Jesu forkyndelse er at han gør ikke et menneske til et supermenneske, som skal tage ansvar for sig selv og andres liv. At jeg menneske skal bære alle andre og mig selv, og ved dette opnå det evige liv.

Jesus sætter os, mig, som menneske i Guds verden ind i det dobbelte forhold. I forhold til Gud, har jeg brug for ham, der kommer og bærer mig og mit liv. Og jeg har som menneske blandt mennesker et kald til at hjælpe andre på min vej.

Overfor Gud, er jeg som manden der faldt blandt røvere. Mit håb og min redning er at der på min vej kommer en næste som samler mig op.

Blandt mennesker er jeg også i et dobbelt forhold, jeg er både den som kan yde hjælp, som jeg er den som må modtage hjælp. Ingen kan alt selv. Alle er vi mennesker som har brug for hjælp og som kan hjælpe andre.

Den lovkyndige siger: ”Jeg kan alt selv!” Hans holdning var: ”Jeg skal bare vide hvad jeg skal gøre, så skal jeg nok klare livet og Gud selv!”

Jesus gennemhullede denne holdning med lignelsen om manden der faldt blandt røvere og blev hjulpet af en samaritaner.

Han fik i lignelsen og i sit eget svar følgende besked: Du er som en mand der faldt blandt røvere, og ligger forslået og hjælpeløs, kun den barmhjertige Gud kan redde dig.

Og han fik den besked: Du er som den barmhjertige samaritaner, som kan hjælpe enhver nødstedt på din vej.

Det skal du gøre.

Du skal tage imod Guds barmhjertighed, og ikke tro at du kan bjærge dig selv, og du skal vise din næste barmhjertighed og tage imod barmhjertig fra dine medmennesker.

Sådan placerer Jesus barmhjertigheden i midten af vort forhold til Gud og til hinanden, og Jesus placerer os midt i barmhjertigheden. Og så er lignelsen om den barmhjertige samaritaner en lignelse om Jesus liv mellem mennesker til alle tider. Og som kirke og kristne er vi sat til at følge Jesu vej og gøre Jesu gerning her hvor vi er sat.

Livets Gud har ingen hænder, derfor er det dig og mig han sender.